

< هو الحکیم >

عنوان:

بیوگرافی و معرفی آثار سهروردی (شیخ اشراق)

دکتر وحید باقر پورکاشانی

© صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ ©

@SERATEHAGHI

در مورد معرفی شهاب‌الدین یحیی سهروردی، ایشان سال ۵۴۹ هـ ق، در روستای سهرورد، از آبادی‌های نزدیک زنجان در یک خانواده‌ی معمولی که پدرش کشاورز بود زاده شد.

برای کسب علم و دانش به مراغه رفت و نزد مجدالدین جیلی به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. از هم‌شاگردی‌های سهروردی، فخر رازی (مفسر و متکلم معروف اهل تسنن) بود.

اساتید و حوزه‌هایی که شیخ اشراق می‌رفته، مربوط به اهل تسنن هست. مطلبی در ارتباط با اثبات شیعه بودن ایشان ندارم، پیدا نکردم. ولی اساتید ایشان و حوزه‌هایی که می‌رفته، همه در ارتباط با اهل تسنن بود. شیخ اشراق بعد از آن به اصفهان رفت و از ظهیرالدین فارسی در مطالعه‌ی آثار ابن‌سینا استفاده نمود و با صوفیان ارتباط برقرار کرد.

در آن جا بود که به‌طور اکثر ارتباطش با متصوفه بیشتر شد، و تمایل به صوفیه پیدا کرد. وی شهرهای مختلفی مسافرت کرد. وارد شهر حلب شد. در آن جا با ملک‌ظاهر، پسر صلاح‌الدین ایوبی آشنا شد. ملک‌ظاهر، فرماندار و مسئول در ارتباط با آن شهر بود.

ملک ظاهر از وی خواست که شیخ اشراق در حلب بماند، و او پذیرفت و در حلب ماندگار شد و از درس شریف افتخارالدین استفاده کرد. در این درس شرکت می‌کرد و با شاگردان شریف افتخارالدین، مباحثات و مناظراتی داشت و بی‌پروا عقائد و آراء خودش را افشا کرد. این باعث شد که عقائد و افکارش در بین علما و فقهای شهر بیچد و این‌ها این فرد و افکارش را رد کردند و حتی تکفیرش کردند و خواستار این شدند که این فرد را به قتل برسانند! گفتند که این فرد مهدورالدم هست! این عقائد، عقائد کفرآمیزی هست! لذا علما و گروهی از این فقها نزد ملک ظاهر آمدند و گفتند باید با این فرد برخورد شود، اما ملک ظاهر بی‌اعتنایی کرد. این‌ها شکایت را نزد صلاح‌الدین ایوبی (پدر ملک ظاهر) بردند. سرانجام بر اثر پافشاری، باعث شدند سهروردی را به زندان بیندازند. و در ۳۸ سالگی او را مرده از زندان بیرون آوردند! حالا گروهی گفتند که مریض شد! گروهی گفتند که این را به قتل رساندند! لذا گاهی اوقات از وی تعبیر شده به فیلسوف شهید! در ۵۸۷ هـ ق از دنیا رفت؛ ۳۸ سالش بود.

و مشخص است کسانی که تکفیرش کردند، این‌ها از علمای اهل تسنن بودند؛ با مبانی خودشان ناسازگار بود و این فرد را تکفیر کردند.

حدود پنجاه کتاب و رساله، از ایشان به جای مانده و این خیلی عجیب هست که یک نفر در سن ۳۸ سالگی این همه پر کار باشد! و این نشان می‌دهد که سهروردی ذهن خلاق و قوی داشته است.

برخی از این آثار و کتب، مهم‌ترینش همین کتاب حکمت‌الاشراق هست.

از کتاب‌های دیگرش التلویحات هست، المقامات، المشارع و المطارحات، پرتونامه، هیاکل‌النور، الواح عمادی، رساله‌الطیر، آواز پر جبرئیل، عقل سرخ، روزی با جماعت صوفیان، رساله‌ی فی حقیقة العشق، لغت موران، سفیر سیمرغ، واردات و تقدیسات؛ این‌ها از مهم‌ترین آثار سهروردی هست که خیلی‌هایش به زبان فارسی موجود هست.

مجموعه‌ی آثارش در چهار جلد چاپ شده به تصحیح و حاشیه و مقدمه‌ی هانری کربن که در جلد دوم کتاب حکمت‌الاشراق قسمتی از همین کتاب بیان شده است.